

REDACTOR

R. ALEXANDRU RUSU

DACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
AB—JUDETUL ALBA DE JOSANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei

Pe 6 luni . . . 60 Lei

Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 250 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Reforma învățământului.

— Pe marginea unui articol autorizat —

de IACOB POPA

canonic și inspector școlastic arhidiecezan.

II.

În fosta Ungarie aveau dreptul de publicitate nu numai școlile susținute de stat, ci și cele susținute de confesiuni, comune și societăți. Erau așadar școli de stat, confesionale, comunale și societare, și mai erau — dar arte puține — și școli particulare.

La ce se reducea caracterul acesta deobit al școlilor? Și în special în ce constă caracterul școlilor confesionale, cari ne interesează mai deaproape și cari la rândul lor sunt mai depărtate de școala de stat pură?

— Învățătorii își iau diploma la o școală normală din patrie. Învățământul se face după programa și din manuale aprobate și de ministerul instrucțiunii publice. Clădirea școlii trebuie să aibă dimensiunile prescrise de minister să fie provăzută cu mobilier, hărți și celelalte rechizite de învățământ, curte, grădina pentru practica agricolă, toate dupăcum le au școlile de stat. — Toate acestea precum și întreaga funcționare a școlii, statul o controlează prin revizorii școlari, cari au dreptul să inspecteze școlile oricând, și să ia parte la examene. Statul are deci în mână să întregă directiva acestui învățământ, încât privește interesele sale și educația patriotică a cetățenilor.

E foarte firesc, că susținătorul de școală, cazul nostru confesiunea, are și ea drepturile și prerogativele ei, față de școala, pe care o susține, cari însă nu ating și nu reduc întru nimic dreptul de directivă al statului. Biserica, în calitate de susținătoare a școlii, are dreptul să aleagă, respective să numească pe învățător, să supravegheze în toată activitatea sa și să plătească, ca această activitate și educația celor să fie în consonanță cu morala și cu învățăturile de credință, pe cari le profesează.

În caz de lipsă va disciplina pe învățător. Poate aceste însă după un regulament aprobat de ministerul instrucțiunii publice.

În schimbul acestor drepturi și prerogative, comuna bisericească dă clădirea școlară poartă toate cheltuielile materiale ale școlii, și încât aceasta să poată fi înzestrată cu toate cele prescrise de lege pentru o bună și eficientă funcționare. Tot comuna bisericească asigură, după măsura capacității sale de plată, și o parte din salariul învățătorului, rămânând, ca restul să-l întregească statul în forma de subvenție. În proporție inversă cu subvenția aceasta are loc o anumită nuansare a drepturilor bisericii în ce privește numirea și disciplinarea învățătorilor.

Dar nu prestațiile aceste, nici chiar mezelor din trecut ale școlii confesionale, și cu atât mai puțin râvna de prestigiu, constituie motivele, pentru cari biserica a susținut în

trecut și va căuta să susțină și în viitor școlile sale. Motivele acestea sunt de ordin cu mult mai înalt. Ele rezidă în însăși misiunea sacră a bisericii, de a „vesti evanghelia la toată zidirea“ și de „a învăța toate popoarele“. În virtutea acestei misiuni biserica are datoria și dreptul de a se îngriji, ca membrii săi să cunoască adevărurile de credință și să-și însușească virtuțile creștinești încă din frageda etate a copilăriei, adecă deodată cu celelalte cunoștințe și cu educația din școală. Numai pe calea aceasta se pot da neamului nostru sufletele neînfrânte, sufletele curate și nobile, cari vor fi în stare să se ridice la cele mai înalte concepții despre patrie, cinste, caritate, simțul de datorie și cu'n cuvânt despre tot ce constituie puterea nebiruită și progresul falnic și irezistibil al unui popor. Singur pe calea aceasta se poate ajunge la „incadrarea voinței individuale în voința socială“. Virtuțile cetățenești îmbrățișate astfel cu virtuțile creștinești ne dau sufletele eroice, cari singure sunt în stare să garanteze conștiința colectivității sociale și naționale.

Atingerea acestei ținte este un suprem interes de stat. Ținta aceasta însă nu se va putea ajunge prin învățământul pur de stat, câtă vreme, după concepțiile dlui Popa Lisseanu, acest învățământ nu urmărește decât pregătirea tineretului pentru nevoile reale ale vieții de toate zilele. Nu se poate tăgădui, că și în școala de stat se ajunge la oarecare rezultat în privința aceasta, dacă predarea religiei e încredințată preotului. Dar rezultatul acesta nici pe departe nu se poate asemăna cu rezultatul obținut într-o școală confesională.

Învățătorul școlii de stat poate fi de altă confesiune decât cea a elevilor, ori poate fi chiar un ateu, care are în cursul activității sale mii și mii de posibilități, să paralizeze și să distrugă, poate numai pe neobservate, toată opera preotului. În orice caz însă, școala de stat e un așezământ, care de cele mai multe ori e străin, ori chiar dușman față de biserică și acțiunea lor, deși în mare parte urmăresc o țintă comună, se paralizează, pe când școala confesională lucrează în solidaritate și armonie completă cu biserica și astfel rezultatele sunt sigure și bogate.

Din această scurtă expunere își poate face oricine idee despre ceea ce este o școală confesională, în special organizarea, modul de funcționare și rezultatele obținute de această școală.

Vom reflecta acum pe scurt la unele dintre afirmațiunile cuprinse în articolul dlui Popa Lisseanu, socotindu-le pe celelalte ca rezolvate prin expunerea de mai sus.

Este o afirmațiune gratuită a spune, că ar avea vre-o urmare păgubitoare faptul, că centrul de gravitate politic al cutărei confesiuni este în afară de fruntăriile țării. Dovadă este biserica catolică, al cărei centru este la Roma și totuși, în fiecare țară această biserică

este sprijinul cel mai puternic al naționalismului și patriotismului. Chiar noi românii uniți, în statul maghiar, am tras nespuse de multe foloase naționale din catolicismul nostru, deși nu făceam parte din națiunea dominantă a țării.

Nu putem să calificăm, apoi decât ca o sofisticare deplasată și foarte supărătoare, bănuiala, ce se desprinde dintr'un pasagiu al articolului de care ne ocupăm, anume, că școlile noastre confesionale, inclusiv liceele din Blaj și Brașov, trebuesc desființate deoarece ele, în afară de instrucțiunea, care o dădeau tinerilor, „le inculcau în suflet idei și tendințe potrivnice statului, în care ele funcționau“. Adecă d. Popa Lisseanu se teme, că școlile noastre confesionale vor avea aceeași atitudine dușmănoasă și față de statul român. Bănuiala aceasta este cea mai crâncenă ofensă, care se putea aduce bisericilor românești din Ardeal, iar ca argument în contra școlii confesionale, e culmea absurdității. Chestiunea adeca, în mod logic trebuie pusă în sens cu totul invers, și anume astfel: Dacă pe timpul opresiunii maghiare, școlile confesionale românești au fost în stare să păstreze și să desvolte limba și cultura românească, atunci cu cât mai mari vor fi foloasele, ce le putem spera dela ele astăzi sub dominația ocrotitoare a statului român!?

Di Popa Lisseanu mai atribue școlii de stat rolul „de a procura confesiunilor toleranța religioasă“. Uită însă, că pe terenul acesta statul n'are ce căuta; întâiu pentru că nu e bine să intervină în lupta pentru căutarea adevărului; în locul al doilea, pentru că intervenind, nu ar putea să obțină rezultat decât în sensul de a promova indiferentismul religios, ceea ce ar fi un dezastru național și în locul al treilea, pentru că intervenind, statul foarte cu greu ar putea să fie imparțial, ci foarte probabil că ar lua partea uneia dintre confesiuni — cum s'a obicinuit și până acum —, ceea ce ar înțeți și mai mult lupta și ar reduce toleranța dintre confesiuni. —

Rămâne să ne mai ocupăm de școlile confesionale ale minorităților în legătură cu tratatul dela Trianon. Dar despre aceasta într'un viitor articol, în care vom arăta, că statificarea școlilor confesionale este astăzi o imposibilitate, și făcând mai apoi concluziile, ce se impun.

O nouă conferință episcopescă s'a ținut în Blaj la mitropolie, Joia trecută, sub prezidiul I. Preasfinției Sale mitropolitului Dr. Vasile Suciu.

Conferința a fixat atitudinea bisericii noastre față de noile proiecte școlare ale ministerului instrucțiunii și în special față de chestiunea învățământului religios din proiectul, care mai întâiu se va prezenta Corpurilor legiuitoare, al școlilor primare de stat. Privitor la chestiunea principală și atât de importantă a învățământului confesional, s'a hotărât, pe ead

am putut afla, să se mențină punctul de vedere fixat în hotărârile sinodale anterioare, căutându-se un aranjament care să salveze cât mai deplin interesele bisericii noastre.

Dat fiind, că noile proiecte ating în mare măsură viața bisericească, se crede, că în timpul apropiat se vor mai ține și alte conferințe din partea corului nostru episcopesc.

A murit Wilson. Fostul președinte al Statelor Unite nordamericane, care a avut un rol atât de important în pregătirea evenimentelor războiului mondial, s'a stins la începutul săptămânii trecute. Moartea lui a îmbrăcat în doliu o lume întreagă — pe toți aceia, o serie întreagă de neamuri, cari au profitat de pe urma cunoscutelor puncte wilsoniene. Cât ne privește pe noi Români, și mai ales pe cei din provinciile unite, vom ridica, cum atât de potrivit a spus-o d. Iuliu Maniu într'un articol din »România«, altar nepieritor în inimile noastre memoriei lui, a căruia idei n'au fost nicăieri mai bine înțelese ca de noi, nicăieri mai cu credință urmate ca la noi, a cărui axiome n'au trezit nicăieri energii mai minunate ca în noi și n'au rupt lanțuri mai grele ca pe-ale noastre.

Alte rezultate.

— Din mișcarea pentru școlile Blajului. —

Timpul fixat de I. F. S. S. pâr. mitropolit Vasile pentru retrimiteră apelurilor împrăștiate în toate părțile țării s'a dovedit într'adevăr prea scurt, căci până la sfârșitul lui Ianuarie n'au intrat decât un număr foarte redus din aceste apeluri. Luna lui Februarie le aduce acum cu sutele și se speră, că cu sfârșitul acestei luni se va putea face — măcar aproximativ — bilanțul acțiunii. Dar este și necesar ca el să se poată face pe atunci, fiindcă primăvara se apropie și lucrările pregătitoare ale noului institut nu mai pot fi mult timp amânate. Sunt rugați deci și pe această cale toți cari au întârziat — și sunt încă foarte mulți chiar și dintre preoți —, să trimită listele pe cari le dețin neapărat încă în cursul acestei luni.

Perspectivă sunt din cele mai bune și nu încapă nici o îndoială, că noul an va îmbogăți Blajul cu un nou institut, ridicat de jos până sus

din jertfele curate ale foștilor săi elevi — cu adevărat un institut al recunoștinței.

*

Din momentele mai nouă ale mișcării refinem următoarele:

I.

Di Dr. Zaharia Boilă, avocatul nostru arhidiecezan, ofere 62,000 Lei.

Iată și scrisoarea mult grăitoare a acestui distins fiu al bisericii noastre:

Escelența Voastră,

Răspunzând apelului Esc. Voastre pentru a contribui cu ceva la ridicarea Institutului recunoștinței, ofer din partea mea, ca primă dănie următoarele: 12,000 Lei pe cari îi voi plăti în timp de un an, apoi pe timp de 10 ani în fiecare an 5000 Lei, laolaltă suma de 62,000 Lei. Dacă bunul Dumnezeu mă va ajuta, sper, să pot întregi această dănie modestă cu alte sume, respective contribuțiuni de altă natură.

Dorindu-Vă dela Atotputernicul mulți ani fericiti, pentruca să puteți continua și duce la îndeplinire întreagă opera de refacere a Blajului nostru istoric, Vă rog, Escelența Voastră, să primiți asigurarea deosebitei mele considerații.

Blaj, la 6 Februarie 1924.

umilit serv și fiu

Dr. Zaharia Boilă.

II.

O mișcătoare scrisoare.

Inalt Preasfințite,

Sunt și eu unul din cei mulți care în opinci am mers la Blaj, cu tipăi și supă dela seminar am trăit și cu diplomă de maturitate m'am departat de acolo.

Grăbesc deci la apelul I. Preasfinției Voastre a trimite, ca un tribut al recunoștinței mele, două mii Lei, cu deobligamentul a completa cu timpul această sumă.

Arad, la 1 Februarie 1924.

supus fiu sufletesc

Mihail Mesaroș Măcelariu

fost elev al Blajului.

III.

Gestul liceului din Sighetul-Marmației.

În numele corpului didactic dela liceul »Dragoș Vodă« din Sighetul Marmației, directorul celui liceu, d. *Mihail Șerban*, anunță, pe I. Preasfinția Sa mitropolitul, că »deși numai unul dintre membrii corpului didactic a crescut la

Blaj, iar altul (directorul însuși) are mândru de-o fi muncit acolo«, cu toții ofere câte o mie Lei, în total 10,000 Lei, cărora s'a adăugat una mie Lei din partea d-nei Roza Șerban (soția directorului) și 500 Lei ai d-lui Dr. T. Dorș.

Iată și câteva șire din scrisoarea frumoasă a directorului Șerban:

»Ca dascăli, fără osebire de confesiune și origine, când facem acest modest ofert pentru școlile, cari prin trecutul lor sunt o garanție pentru viitor, credem a asculta glasul dat de noi și al entuziaștilor dascăli, deșteptători de neamuri cari au muncit acolo, sau oriunde pe pământul Țării Românești, la lumina pornită de acolo.

IV.

Scurt și grăitor.

D. Dr. *Eugen Sâmpeteanu*, consilier Curte de Apel în Mediaș, scrie următoarele:

Am dispus, ca »Albina«... să transpună 1000 Lei »Patriei«, din Blaj pe seama centrale capitulare. Afară de această sumă țială, voi contribui din modestul meu sală încă 2000 Lei în cursul anului 1924.

Mă mai oblig apoi, a dona, cu începutul dela 1 Ianuarie 1925, câte 3000 Lei în fiecare an până voi trăi.

De încheiere amintesc, că îmi voi solicita să colectez danii și dela cunoscuți, urmând ca sumele incurse să Vi-le transpun la timp său.

V.

Din scrisoarea d-lui Demetriu Marian, inginer silvic în Beiuș.

... Ca unul, care încă am avut fericirea să mă încălzesc la focul sacru al școlilor Blaj și care acolo mi-am câștigat merindea mai prețioasă pentru viață: puterea morală caracterul, cu ajutorul cărora am învins și acum nenumărate greutăți... după modestele puteri ofer suma de 5000 Lei.

Am deschis și o colectă printre cunoscuți al cărei rezultat încă îl voi raporta încurajându-vă.

VI.

Alte danii mai însemnate.

Dr. Alexandru Rusu, canonic Blaj . . . 1500

Ștefan Suciu, dir. cont. m. de a. Baia-mare 1000

Dr. Valer Pop, avocat Cluj 1000

Vasile Ianza, fost prefect Deva 1000

Dr. Emil Pop, avocat Aiud 1000

Adrian Oțoiu, dir. Banca centr. Cluj . . . 500

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Cuvinte de aur.

(ib) Episcopii Franței, țara, pe care o laudă necontenit sfântul Părinte, împodobind-o cu epitete, în cari e mult mai sgârcoit față de altele, țin să trateze în cercularele lor — așa de bine strânse în formă de revistă drăgălașe — toate chestiunile dela ordinea zilei, cari sunt în legătură cu conștiința. De aceea, cercularele episcopilor francezi nu sunt niște disertații teologice teoretice, ci sunt croite după catapodul epistolei ce a adresat sfântul Pavel Evreilor creștini, pentru a le da directive sănătoase și încurajări în luptele și suferințele ce li-le cășunau conaționalii lor necreștini.

De data aceasta scoatem câteva pasaje din frumoasa scrisoare a arhiepiscopului de Cambrai, *Ioan Chollet*, unul din cei mai distinși teologi ai Franței, care face o revistă asupra anului trecut.

Amintind clerului despre cele două audiențe, pe cari le-a avut la sfântul Părinte, îl anunță, că l-a informat despre »curajul vostru în încercări și energia neînfrântă pusă pentru a repara ruinele îngrămădite pe pământul vostru«.

»Cu câtă fericire am experiat — continuă episcopul — iubirea Papei pentru țara noastră. Lucru firesc, că din convorbirea ce am avut-o

cu Suveranul Pontif nu putea să lipsească Franța. Ca și în inima noastră, în inima lui Piu XI ea ocupă un mare loc. Cu acest prilej am putut să constat, că Papa dorește nu numai o »Franță liberă și înfloritoare«, ci — cu propriile lui cuvinte — »o Franță din zi în zi mai mare«. Acest gând îl urecă la sfântul Altar, și, când ține în mâini sfânta Hostie și sfântul Potir, cere dela Dumnezeu, care iubește Franța, realizarea acestui ideal.

„Acest ideal l-a urmărit în tratativele relativ la asociațiunile culturale și-l va avea până la terminarea acestora, oricare le-ar fi sfârșitul. Cu câtă emoție l-am ascultat când îmi vorbea despre acest subiect: »Ceeace trebuie vizat mai mult, nu este interesul trecător de azi ori de mâine, nici oare care avantaj material, deși acestea nu sunt de neglijat și nu le neglijăm nici noi. Biserica este o societate supranaturală: ea este însărcinată să ducă și să salveze patrimoniul spiritual al lumii; ea are făgăduințe nepieritoare. Să salvăm deci mai înainte de toate averile ei spirituale și să-le garantăm viitorul. Ce vorbe frumoase, nobile și adevărate și ce perspective pline de asigurări!

„Acelaș ideal îl are Suveranul Pontif și în ceace privește grava chestiune: consultarea votului popular la apropiatele alegeri senatoriale și legislative. El dorește ca la această manifestare a conștiinței franceze să iese din urne »O Franță din zi în zi mai mare«. E clar

pentru oricine, că, în calitate de părinte suptesc al tuturor, ca șef al societății universale și supranaturale întemeiată de Domnul Hristos, Papa rămâne la misiunea sa. El respectă autonomia justă a statelor, chiar o apără cu toată învătătura, peste care este pus păzitor și postol. El stă deasupra partidelor create de sinul popoarelor prin diverse concepții... și înțelege să se amestece întru nimic în discuțiile și discuțiile partidelor. Nu le cere decât să-și respecte reciproc opiniile libere și să urmărească obiectivele pe căi cinstite. Prețuind partidele în măsura apărării adevăratelor principii de ordine socială, cari sunt demnitatea omului și libertatea lui de conștiință; proprietatea individuală câștigată pe dreptul și gars curajului de muncă; cinstea și perpetuitatea legăturii conjugale, care este piatra unghiului a familiei; supunerea la legile drepte și autoritățile legitime; dreptatea și iubirea de cetățeni; recunoașterea drepturilor lui Dumnezeu, ale lui Hristos și ale bisericii. Orice partid ar aparține Francezii, Papa îi bine vântă pe toți și li; toți le vrea binele, căcc este vicarul, adică reprezentantul și agend de pe pământ al Aceluia, Carele pe munte Calvariei și-a vărsat sângele pentru toți; peste toți și care, după înviere, fără să face vreo excepție, lui Petru i-a încredințat în special turma sa, toate oile sale și toți mielii săi, adică pe toți membrii neamului omene

Dr. Emil Precup, adv. Gheorgheni . . .	5,000
Dr. Septimiu Velican, prim-procuror A.-Iulia . . .	3000
Augustin Caliani, director și soția Blaj . . .	3000
Dr. Vasile Murășan, medic Turda . . .	2000
Iuliu Montani, București (I ofertă) . . .	2000
Dr. Iosif Macaveiu, adv. și soția Gherla . . .	2000
Dr. Gheorghe P. Văleanu cons. orf. Cluj . . .	1500
Aurel Ghelner, econ. clinicelor Cluj . . .	1200
Dr. Teodor Gruța, medic Aiud . . .	1000
Dr. Iuliu Caliani, adv. Murășludoș . . .	1000
Eftimie Fandrea, prof. Făgăraș . . .	1000
Dr. Ștefan Banfi, medic Timișoara . . .	1000
Iuliu Codarcea, Timișoara . . .	1000
Dr. Ioan Voicu, medic Cluj . . .	1000
Victor Murășan, prof. Sighet . . .	1000
Iosif Cațaveiu, > > . . .	1000
Iuliu Epure, > > . . .	1000
Dr. Jacob Dermer, > > . . .	1000
Vasile Cziplé, > > . . .	1000
Ioan Modreanu, > > . . .	1000
Alexandru Botta, > > . . .	1000
Emanuil Bergher, > > . . .	1000
Alomir Szabo, > > . . .	1000
Dr. Traian Pop, medic Cluj . . .	1000
Dr. Paul Boilă, cand. adv. Cluj . . .	1000
Dr. Iuliu Simon, preot Iclodul mare . . .	1000

Mai ținem să amintim la acest loc, că dd. Dr. Iuliu Maniu și Dr. Romul Boilă prof. univ. din Cluj au oferit pe seama noului institut un vagon de scânduri, punând în vedere I. Preasfințitului Sale, că „mai târziu vor veni și altcum în ajutorul marelui scop“.

Revistă bisericească.

Cu datul de 18 Ianuarie c. s'a publicat enciclica „Maximam gravissimamque“, adresată corului episcopesc al Franței, prin care sf. Părinte al Romei soluționează conflictul dintre biserică și statul francez. Sf. Părinte admite și recomandă prin această enciclică înființarea așanumitelor „Asociații eparhiale“, prin cari se introduce o nouă eră în viața bisericii franceze, dela care Vaticanul așteaptă mult bine. Chestiunea are o deosebită impor-

„In afară de aceste directive generale și principiare, să nu credeți că Papa ori păstorii voștri vor face ingerințe în alegeri. Toți vă poer să lucrați în conștiință și pentru menținerea principiilor sociale. Altceva nimic. Dacă se vor prezenta la voi profeti, cari pretind a fi trimiși de Sfântul Scaun, cereți-le scrisorile de acreditare, și, pentru că nu ei Vi-le vor putea arăta, arătați-le voi ușa. Și dacă niscăi oameni, cari se pretind a fi foarte prudenți, v'ar vorbi astfel în numele Papii: „Băgați de seamă să nu aritați lupii, și păstrați o profundă tăcere asupra drepturilor lui Dumnezeu și ale bisericii, asupra datorințelor conștiinței creștinești, asupra necesităților de a Vă asocia pentru oricare scop, fie chiar pentru a mânca ori a bea, de a face totul pe față pentru mărirea lui Dumnezeu, asupra datorinței de a condamna tot ce a osândit Papa și de a reprobă orice încercare — chiar legală — de a construi o societate fără Dumnezeu“, respingeți această prudență imprudentă și aceste sugestii destructive.

„Cu un cuvânt: Fiți catolici, Iubiți Frați, catolici sinceri și loiali, cari își aduc aminte de botezul lor și rămân credincioși legii lui Hristos. Astfel vă veți impune stimei tuturor și veți lucra escelent pentru prosperarea Franței, căci patria nu poate înflori decât prin acțiunea cetățenilor, cari, împlinind poruncile lui Dumnezeu și ale bisericii, asigură vieții sociale elementele de pace, vigoare și progres“.

tanță și de aceea vom mai reveni asupra ei, poate chiar în numărul proxim.

Retinem dintr'o gazetă, care se crede bine informată următoarele: „De oarece în unele cercuri se afirmă, că guvernul a reluat tratativele pentru încheierea unui concordat, din sursă autorizată aflăm, că discuțiile pentru rezolvirea acestei chestiuni nu vor fi reluate decât după votarea legii pentru organizarea bisericii ortodoxe“.

Din privilegiul vizitei romane a premierului iugoslav Pasici, făcută pe urma împăcării italo-iugoslave, acesta a vizitat și Vaticanul spre a ruga și chestiunea catolică a țării sale. Noul concordat iugoslav, care se tratează de vreo câțiva ani, se va încheia, se spune, pe urma acestei vizite în timpul cel mai apropiat. În legătură amintim, că în Iugoslavia catolicii (Croați, Sloveni și Dalmatinii) formează 37%, a întregii populații față de 45% ortodocși, 12% mohame-dani și 6% alte confesiuni.

Mănecând din informația, că primăria capitalei a cedat societății „Nirvana“ un teren pe calea Șerban Vodă, precum și suma de 435,000 Lei pentru contruirea unui Cremator, ziarul „Aurora“ din București publică sub titlul *Arderea morților*, în numărul său din 25 Ianuarie c. un strânic rechizitoriu la adresa partidului liberal, care în Constituție afectează sentimente creștine, iar prin înființarea de crematorii lucrează împotriva Scripturii, care nu admite înecunșarea.

În numărul dela începutul acestei luni ai ziarului „Dimineața“ din București, apreciatul scriitor Gala Galaction, un preot al bisericii ortodoxe (cu numele adevărat pâr. Gregoriu Pișculescu), are o serie de 5 articole, în cari face un *aspru rechizitoriu bisericii ortodoxe*, în legătură cu cazul dela „Cumbu cu barză“. În numărul viitor sperăm să putem da și noi o parte din aprecierile, desigur neinteresate, ale pâr. Pișculescu.

Cereți pretutindenea „UNIREA“

După acestea face o amănunțită dare de seamă asupra vieții catolice din dieceză și vorbind despre avântul frumos al școlilor confesionale, spune: „Mai e necesar să Vă arătăm importanța capitală a învățământului creștin? El e necesar pentru a susține în țară seva supranaturală, tradițiile devotamentului pentru operele de credință și de acțiune religioasă, pentru a asigura vocațiunile la statul preotesc și la viața fecioarelor din mănăstiri. Adresăm din nou fetelor apelul din anul trecut. Lor le dăm în grije școlile catolice din arhidieceză, aceasta dorim să fie opera lor principală, pe care să o iubească, să o adopte, să o salveze și să o susțină. Intinză mâna în toate părțile pentru a strânge ajutoare; vorbească mamelor pentru a le convinge să-și trimită copiii la învățătoarele creștine; câștige-și diplomele necesare și ni le prezente împreună cu bunăvoința lor de a învăța în școlile noastre: Ele să fie misionarele învățământului creștin și să arunce în acest câmp rugăciunile lor, jertfele lor și învățătura lor“.

Distinsul arhieru atinge în cerculara aceasta cele mai importante chestiuni, indicând singura lor soluție, pe cea creștinească. Vorbele spuse despre alegeri, despre tratativele referitor la asociațiunile culturale și la învățământul liber, pe care noi l-am botezat — după Unguri — foarte nepotrivit, contesional, sunt adevărate cuvinte de aur. Ar fi pagubă, ca ele să nu fie cunoscute și de oamenii noștri.

Știri mărunte.

Personale. Din prilejul conferinței episcopicești din Foia trecută, Preasfințitului Valeriu Traian al Orăzii, Iuliu al Gherlei și Alexandru al Lugojului, au fost o zi oaspeții Blajului nostru

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit de curând de *protopopi onorari* pe pâr. Dr. Alexandru Borza profesor universitar Cluj, pe pâr. Dr. Zenovie Păcișanu, director general în ministerul cultelor și artelor, București, pe pâr. Dr. Coriolan P. Lupu și pe pâr. Aurel Voda preoți misionari în America, iar de *viceprotopopi onorari* au fost numiți următorii: pâr. Ioan Băgăian, pâr. Ștefan Pop, pâr. Ioan Moldovan și pâr. Dr. Augustin Tatar profesori în Blaj, precum și pâr. Vasile Rusu (Lechinioara), pâr. Aron Domșa (Șeica-mare), pâr. George Dănilă (Cheția), pâr. Aurel Hârșian (Cenade), pâr. Constantin Rusu (Șarmaș), pâr. Ios. Stupinean (Stupini), pâr. Toma Oprean (Vurpăr), pâr. Izidor Vlad (Miercurea-Ciuc), pâr. Virgil Hățiegan (Șeușa), pâr. Iuliu Căpălnean (Vereșmort), pâr. Nic. Necrilescu (Intregalde), pâr. Victor Pop (Măcișul ungu-resc) și pâr. Iuliu Bucur profesor de religione în Târgu-Murăș.

Nou curs de cantori. Cu ziua de 15 Martie c. se va începe în Blaj un nou curs de cantori, întru toate la fel cu cel din anul trecut. Cursul va dura 6 luni, trei acum, iar trei la toamnă. Taxa de plătit la începutul cursurilor s'a fixat în Lei 120, iar cererile sunt a se trimite P. V. Consistor arhiepiscopesc până la 10 Martie inclusive.

Locale. Măine, Dumineca Cananencii, va predica în catedrală pâr. Nicolae Popp, profesor la școala normală, Marți, la Trei sfinți, pâr. canonic Iacob Popa, iar Vineri, la Intimpinarea Domnului, pâr. canonic Dr. Ioan Bălan.

— Dumineca trecută s'a făcut cu mare solemnitate *sfințirea noilor clopote ale catedralei*, săvârșită din partea I. Preasfințitului Sale mitropolitului. Unul, închinat sfântului apostol Petru, are greutate de 286 1/2 kgr., iar al doilea, închinat sfântului Pavel, are o greutate de 186 1/2 kgr. Urcarea și montarea lor s'a făcut a doua zi, Luni, din partea unuia dintre conducătorii firmei Novotny din Timișoara, făcându-se încă în aceeași zi prima lor tragere împreună cu a celorlalte două clopote ale Catedralei, o adevărată bucurie pentru toți locuitorii Blajului.

— *Sărbătoarea Unirii* din Miercurea trecută, a fost prăznuită și la noi în Blaj cu solemnitate cuvenită. Liturghia solemnă la care au participat toate autoritățile și elevii școlilor, a fost pontificată din partea pâr. Dr. Izidor Marcu, vicarul mitropoliei. A urmat apoi obișnuita serbare școlară cu declamări și coruri, la care a vorbit d. Dr. Coriolan Suci, profesor la liceul de băieți, insistând cu multă însuflețire asupra momentului întreit al serbării.

— Azi, Sâmbătă, la orele 17 d. Dr. Vasile Desmireanu va ține, în sala de gimnastică a liceului, o *conferință* asupra teoriilor lui Einstein Intrarea gratuită.

† **Pâr. Demetriu Corolan**, parohul Santăului (eparhia Gherlei) și arhidiacon onorar, unul din cei mai vrednici membri ai clierului gherlan, s'a stins la 8 Ianuarie c., în anul 81 al vieții și 55 al preoției sale cinștite. — Fie-i partea cu dreptii!

Tuturor, cari au binevoit a ne mângăia în durerea noastră adânc simțită pentru iubita noastră răposată *Maria Turcu*, precum și celor ce au luat parte la înmormântare, le aducem cele mai sincere mulțumite.

Blaj, la 8 Februarie 1924.

Familia Turcu.

Telefonul „Unirii“.

I. Sibiu. Vestea ce ne-ați trimis a făcut pretutindeni multă bucurie, fiind autorizați să Vă comunicăm, ea nu e nici un rău, dacă rezultatul propagandei de acolo se va comunica numai mai târziu.

C. Cluj. Ultimul număr al organului eparhiei clujene, »Renașterea«, ne lămurește deplin asupra motivelor, pentru cari frații dela Sibiu nu mai țin să ne dovedească, la mâna cu cea mai nouă carte a dlui Ghibu, că acesta ar milita pentru unirea bisericească în sens ortodox. Strânsă cu ușa ultimelor declarații ale dlui Ghibu, publicate chiar în organul oficial al mitropoliei, dd. aceștia ne puneau în vedere, că în curând se va limpezi situația, iar acum, când după apariția cărții dlui Ghibu, ar putea să o limpezească, tac binisor. Vorbește, în schimb, Renașterea Dv. și ne spune chiar multe. Așa ni-se spune, că până acum nu s'au ocupat de »exhibițiile« dlui Ghibu, pentru că »aberațiuni de acest fel apar și pe alte terene ale vieții noastre publice«. Mai aflăm apoi, că d. Ghibu, deși crescut și ocrotit de biserica ortodoxă, a fost și până acum »cu sentimente reci față de problemole acestei biserici«. Că, în 1919, când i-s'a solicitat sprijinul pentru înființarea episcopiei din Cluj, a desaprobat categoric acest lucru. Că, ales fiind membru al Consistorului eparhial, n'a luat parte la nici o ședință în anul întâiu al funcționării acestei episcopii. Și mai spune »Renașterea« și alte lucruri interesante despre acest bărbat, pe care îl crede pierdut pentru ortodoxie și care probabil face cât ambii nostri apostoli »ilustrii«, luași împreună.

„Clujul“ Cluj. »Zarvă mare în jurul trecerii la ortodoxism (recte: la un traiu mai bun!) a dlui Dr. I. Pasca« n'am făcut noi, ci alții și atunci nu înțelegem cum de veniți să ne atribuiți nouă acest lucru. Și încă ceva. Noi n'am spus nicăeri »că acesta probabil în vre-o pripeală a făcut pasul amintit«. Dacă Vă mai ocupați de noi, binevoiiți deci a fi mai cu grijă la cele ce scrieți.

L. Aiud. Am primit cele trimise și ne bucurăm de străduințele Dvoastre. Nu le putem face însă loc, fiindcă pe cititorii noștri nu-i interesează.

S. Oradea-mare, I. Gherla, S. Sâncel, B. Făgăraș, T. Petroșeni și Of. par. Sânger. Mai restăți cu 10 Lei, diferență de abonament pe anul trecut.

B. Vezend. 30 Lei au trecut în restanța anului trecut. Pe acest an mai restăți deci cu această sumă.

D. Iclânz. Având pe anul trecut o restanță de 20 Lei, am trecut pe acest an numai 40 Lei.

R. Huodin. Achitat până la sfârșitul anului 1924. La »C. C.« am plătit 70 lei.

S. Terebești. Suma trimisă am transpus-o librăriei, care Vă va satisface.

B. Câmpul lui Neag. Încă 10 Lei. Noi n'am scos calendar.

P. Popești. Chităm, la dorința, suma de 90 Lei.

Mijloace cu efect

VIN DE CHINA

Cu adevărat vin de Tokay, bun pentru cei slăbiți, anemici, și reconvalescenți. Face apetit, întărește nervii și curăță sângele. Are un gust escelent și e recomandat de cei mai buni medici.

Un flacon Lei 20.

Tuberculoșii

folosesc cu cel mai bun rezultat

Preparatul lui Dr. Biró

„SIROL“

Un flacon Lei 40.

Magazin principal: Farmacia Dr. Biró Cluj. Se poate avea și la toate farmaciile mai mari

Oricine ne trimite adresa corectă, poate avea în cinste — românește ori ungurește — broșura: »Cum să ne apărăm de tuberculoză?« (87) 6-12.

CULTIVATORII DE VII

Și toți cei cari doresc să-și facă vie, să ceară cu toată încrederea altoi dela

(2) 2 3

Fundațiunea Laday din Petrisat, lângă Blaj.

Reuniunea de Consum, societate pe acții, Bouțariu inferior.

Convocare.

Reuniunea de Consum societate pe acții în Bouțariu inferior va ținea

A XVII-a adunare generală

în 6 Martie st. n. 1924 în localitatea Institutului la orele a. m. — la care On. acționarii sunt rugați a lua parte în persoană sau prin delegați. La caz, că nu se vor prezenta acționarii, conform statutelor adunarea se va ținea în 13 Martie st. n. 1924.

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii despre agendele Institutului pe anul XVII de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Darea absolutului.
4. Alegerea censorilor pe 2 ani.
5. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Active	Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1923.	Passive	
1. Cassa	52497 32	1. Capital social	20,000.—
2. Mobiliar	397 50	2. Fond de rezervă	3464 20
3. Mărfuri în prăvălie	9492 10	3. Fond cultural	1147 10
4. Efecte	42 75	4. Dividendă neridicată	462.—
	<u>62429 67</u>	5. Renumeratie	250.—
		6. Profit curat	37106 37
			<u>62429 67</u>

Contul Profit și Pierdere la 31 Decemvrie 1923.

1. Spese generale	1327 88	1. Profit la mărfuri	44531 72
2. Provent	40.—		
3. Imposit	2405 49		
4. Dare comunală	3652.—		
5. Profit curat	37106 37		
	<u>44531 73</u>		<u>44531 73</u>

Bouțariu inferior, la 31 Decemvrie 1923.

Romul Raca m. p. Petru Delinescu m. p. Romulus Agliceriu m. p.
Ioan Boldea m. p. Iosif Agliceriu m. p.
membrii în direcțiune.

Contul bilanțului și al profitului l-am examinat și l-am aflat exact și în consonanță cu cărțile principale și auxiliare.

Petruți Raca m. p. Domnosie Raca m. p. Iosif Olariu m. p.

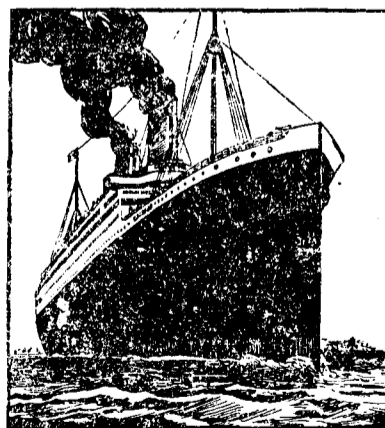
ROYAL MAIL LINE □ PACIFIC LINE □ UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA în AMERICA

Vaporul „OHIO“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 29 Febr. 1924.

Calătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc. etc.

(81) 17-50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Coroana. Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.